

молодіжної громадської організації, має свою печатку, рахунок, статус неприбуткової громадської організації (з Інтернету), Допомогати доопрацьовувати та реалізовувати запропоновані полтавцями проекти будуть експерти **Відкритої громадської платформи «Нова Полтава»** (з Інтернету), **Всеукраїнська громадська організація «Громадянська платформа»**, **Платформа ініціатив «Теплиця»** тощо.

Отож, розширення сфер спілкування і зміни в їхньому технічному забезпеченні продукують зміни в семантиці відомих слів.

Світлана Бирик

ПІДПИСНИК, ПІДПИСЧИК, ПІДПИСАНТ, АБОНЕНТ ЧИ ПЕРЕДПЛАТНИК, АБО КОГО «НАКРУЧУЮТЬ» У СОЦМЕРЕЖАХ?

Майже щодня кожний користувач всесвітньої «павутини», опрацьовуючи матеріали в електронних книгозбірнях, реєструючись у соціальних мережах, щось купуючи в Інтернет-магазинах, викладаючи фото в Instagram чи переглядаючи стрічку новин за кавою, бачить різні слова на позначення поняття, якому відповідає англ. *subscribe* – *підписуватися, приєднуватися*. На російськомовних сайтах зазвичай це **подписчик** («Сервіси для накрутки лайков и подписчиков» (*novall.net*)), а на українськомовних трапляються варіанти: **підписник** («Користувачі Instagram можуть бачити своїх підписників» (*webstudio2u.net*)), **підписчик** («І всім це вигідно: автор отримує підписчиків і можливість доносити до них цікаві та останні відомості, підписчики отримують потрібну для них інформацію в зручному форматі» (*studopedia.com.ua*)), **підписант** («Через сторінки сайту на порталі Міся можна постійно, хоч кілька разів на день, інформувати Ваших клієнтів-підписантів» (*ua.sstmarket.com*)), **абонент** («Відкрити оновлений особистий кабінет абонента КП «Дніпроводоканал» (*vodokanal.dp.ua*)), **передплатник** («Безкоштовна накрутка лайків і передплатників Instagram» (*liudyna.com*)).

Чи коректні наведені слововживання? Чи відповідають вони літературній нормі української мови? В 11-томному Словнику української мови (1970-1980) слів «підписник» і «підписант» не зафіксовано. Є лише іменник *підписка* (1. Дія за знач. Підписати, підписувати, і підписатися, підписуватися. 2. Письмове зобов'язання або потвердження чогось (СУМ, VI, 482)) та дієслова *підписуватися*, *підписатися* (1. Ставити свій підпис під чим-небудь. 2. Виявляти бажання, згоду на участь у чому-небудь (у збиранні коштів, пожертвувань і т. ін.), звичайно записуючись у список (СУМ, VI, 482)).

Кодифікована в СУМ іменникова назва *передплатник* 'той, хто передплатив яке-небудь друковане видання' (СУМ, VI, 174), а дієслово *передплачувати*, *передплатити* має таке тлумачення: «складати угоду про надсилання друкованого видання з попередньою його оплатою та одержувати це видання за такою угодою» (СУМ, VI, 174).

З появою нових реалій помічаємо нові контексти слововживань *передплата*, *передплатник*, *абонент*, *абонемент*.

На різних сайтах з оплати комунальних послуг часто трапляється слово *абонент* на позначення користувача цього типу електронних ресурсів і відповідно – енерго-, газо- чи водопостачання тощо. СУМ тлумачить слово *абонент* як 'той, хто користується абонементом' (СУМ, I, 4), а відповідно *абонемент* – «1. Право користуватися, за плату або безплатно, чим-небудь (телефоном, місцем у театрі, книжками з бібліотеки і т. ін.) протягом певного часу; документ, що посвідчує це право. 2. Реєстрова бібліотечна картка читача абонементу» (СУМ, I, 4).

У «Словнику термінів інформаційних систем і технологій» (К., 2008) В. Дербенцева та ін. *абонент* – це «юридична або фізична особа, що користується послугами обчислювальної системи» (с.7). У цьому ж словнику зафіксовано й лексему *підписувач* (англ. *subscriber*), проте з іншим відтінком значення, аніж перелічені в назві контекстуальні синоніми: «особа, яка має таємний ключ та використовує його для накладання електронного цифрового підпису на електронні документи» (с. 142).

Тоді як правильно називати тих, кого прагнуть «накручувати» (штучно збільшувати кількість) у соцмережах: *передплатники*,

абоненти, підписники, підписчики чи підписанти? На нашу думку, якщо йдеться про надання попередньо оплачених інформаційних послуг (отримання електронних передплатних видань, користування платними сегментами сайтів тощо), доцільно вживати слово *передплатник*.

Користувача сайту – платника послуг, скажімо, Київгазу, Укртелекому, Дніпроводоканалу та ін., логічно назвати *абонентом*, оскільки він отримує право за плату (після надання послуги) користуватися водою, газом, електроенергією, телефоном і т. ін., фіксувати показники лічильників і контролювати платежі на відповідному сайті.

Словник української мови (2012) подає слово *підписант* – ‘той, хто підписав колективне клопотання, звернення, заяву’ (с. 774) – зі стилістичною ремаркою *розмовне*. У засобах масової комунікації ця лексема іноді вживається з негативною конотацією, тоді як в офіційно-діловій сфері має стилістично нейтральне значення і все ширше застосовується для номінації уповноваженої особи, що має юридичне право підпису (пор. у словнику Л.В. Туровської, Л.М. Василькової «Нові слова та значення» (2008): *підписант* – ‘той, хто підписує офіційні документи’ (с. 184)). Нині набувають популярності електронні петиції до органів влади, тому можна передбачити зміну в стилістичному забарвленні й термінологізації слова *підписант* на означення осіб, що в такий спосіб здійснили своє волевиявлення («*Підписант – авторизований на офіційному веб-сайті Ужгородської міської ради користувач, що успішно пройшов процедуру реєстрації та ідентифікації з використанням технічних засобів веб-сайту міської ради*» (rada-uzhgorod.gov.ua)).

Не радимо вживати лексему *підписчик*, кальку з російської мови, утворену за не властивою українській мові словотвірною моделлю називання осіб.

Користувача, який за допомогою опцій «Подобається» або «Підписатися» на якомусь електронному ресурсі чи сторінці в соціальній мережі зголосився на безоплатне отримання актуальної інформації, реклами та новин, доцільно називати *підписнік*.

Ангеліна Ганжа